

Axel och Hilda Heino

En berättelse om Axel och Hilda

Året 1916 begav sig, Axel Fredrick Heinonen, 24 år och Hilda Marie Nilsson Alapää, 25 år, till Amerika.

De lämnade sina familjer i norra Sverige, Männikkö och Tarendö och påbörjade en lång och mödosam resa. De lånade häst och vagn, packade några få tillhörigheter som de kunde ta med sig.

De hade stora förhoppningar och drömmar om framtiden. Resan som de gett sig av på skulle ta dem 6000 mil ifrån deras vänner och familjer.

Varför de reste är inte riktigt klart, men de visste nog, att de aldrig mer skulle komma tillbaka till Sverige och till deras familjer igen. För Hilda var vetskapen om detta svårt och hon kunde inte säga hej då till dem personligen, utan skrev ett brev istället. I brevet berättade hon till sin mor och far att de nog aldrig mer skulle se varandra igen och att de skulle spara brevet som ett minne av henne.

De sparade brevet, som fortfarande finns kvar. År 1996 besökte hennes yngsta son Max, några släktingar i Sverige. Han hade då ingen aning om det brevet som hans mor en gång skrivit. Man översatte brevet till engelska, så att även han skulle kunna läsa det.

Kära föräldrar,

Med det här brevet vill jag säga att sista farväl,. Eftersom detta var mitt eget val, ber jag er förlåta mig i era hjärtan, för all oro som jag orsakat er sen jag föddes. Jag kommer också att be till gud för att vi i framtiden ska kunna förstå guds älskvärdhet och barmhärtighet, så att han kan göra oss fria från våra olyckliga tankar.

Be också till Gud, att vi kommer att komma lyckliga fram till Amerika, efter vår svåra resa över havet. Be också om att vi ska överleva vår framtid i Amerika. Jag ska också be till Gud, så att ni, kan finna nöje i era liv tills era dagar är över och jag hoppas att ni i era liv kommer att kunna undvika att vara olyckliga och leva i fattigdom.

Ni måste veta att jag också måste bära på många tunga tankar till er, eftersom jag vet hur ni känner för oss.

Hur som helst så älskar jag er och kommer alltid att minnas er och er kärlek, men jag lämnar er inte för att jag inte har någonstans att bo, utan för att jag har lovat min käraste att vara med honom och därför kommer jag att hålla mitt löfte till honom, när han söker sin framtid i Amerika.

Våra känslor är att vi är fria som fåglar och kan flyga fram och tillbaka i på himlen. Sörj inte, och var inte ledsna för oss, tro på vår Gud och Jesus. Var starka i er tro jämt mot Gud till sista dagen, precis som ni gjort tidigare. Jag bad vår Gud efter styrka för att säga farväl. Gud, ger oss alla skydd och omsorg. Farväl, farväl säger er dotter. Glöm oss aldrig och kom ihåg mig som ett av era barn och spara detta brev som ett minne av mig.

*Snälla, läs det här brevet även för far,
så att han kan höra vad jag skrivit.*

Hej då och farväl till alla er,

Er dotter Hilda.

PS!

*När ni hör sången från en fors, sången från fåglarna,
kom ihåg mig, vare sig jag lever eller ligger i min grav.*

De reste till Bergen, Norge, som var en hamnstad. Därifrån seglade de vidare mot Amerika. Året 1916 pågick första världskriget i Europa, det var samtidigt som Axel och Hilda steg ombord på det Norska skeppet, SS Kristianiafjord. Det måste ha varit en rätt spänd tid, eftersom det året tidigare, i maj 1915, hände att en Tysk ubåt utan förvarning skickat en torped mot ett fartyg som sjönk och över 1100 personer omkom. SS Kristianiafjord blev besökt av Tyskar som skulle se efter så att ingen fraktade med sig någon ammunition, eftersom de inte hittade någongting, fick fartyget fortsätta.

De kom fram till New York's hamn välbehållna, den 25 december 1916.

Som för många andra emigranter ändrades deras namn.

Axel Heinonen blev Axel Heino, Hilda Alapää, vars far hette Isak Nilsson Alapää, fick heta Hilda Nelson.

Man tror att de begav sig västerut i USA och hamnade i Portland, Oregon. Axel hade någon där, som hade sagt att han kunde få ett arbete, eftersom Portland hade en grupp skandinaver.

Axel hade behövt ett par nya skor innan de reste från Sverige, men han hade bestämt sig för att vänta tills de var i Amerika, för att kunna få riktigt bra, Amerikanska skor. Han köpte sina efterlängtrade skor vid ankomsten till New York och han var väldigt stolt över att få bära ett par "*riktigt bra Amerikanska skor*". De tros ha åkt tåg, till Portland, Oregon, men innan de var framme, var skorna redan nästan helt utnötta, så han bestämde sig för att fortsätta i sina "*bättre Svenska skor*".

Axel och Hilda bodde i Portland en kortare tid och Axel jobbade inom en skrot industri. Strax efteråt flyttade de till Butte Montana, denna gång också efter en skandinavisk kontakt, som sagt att man lätt kunde få arbete där.

Axel och Hilda gifte sig i januari, 1917 i Butte Montana. Axel arbetade där inom en industri och högg träd en kortare tid, sen arbetade han i en koppar gruva. Den 22 november, 1917 föddes en son som fick namnet Paul

Fredrick Heino. Han var den första av tre söner. De levde i Butte i 6 år innan de flyttade igen till Latuda, Utha, (Spring Canyon), som var en liten kolgruve stad väster om Helper. Det måste ha varit en så extremt stor skillnad från Sveriges landskap, eftersom det låg vid ökenkanten i Utha. Axel jobbade där i gruvor vars standard inte var så bra och hälsosam. Han drabbades då av "svarta" lungor. Han arbetade i 30 år innan han tog pension. Hilda var en upptagen hemmafru som alltid hade nybakat bröd som väntade på Axel. I mars, 1928 föddes ytterligare en till son som fick namnet Elmer Sven Heino. Den tredje sonen kom 1934 och döptes till Max Edwin Heino. Allt gick bra och de hade äntligen hittat ett ställe att kalla för "hem".

Axel och Hilda skrev emellanåt brev hem till sina familjer, så att de skulle veta att de hade de bra. De var tvungna att lära sig ett nytt språk, engelska. Nu kunde Axel prata fem olika språk, svenska, finska, tyska, engelska och lite italienska, som han lärde sig av italienska immigranter. Sönerna fick lära sig finska innan de lärde sig engelska.

Men att leka med andra barn var inget problem, eftersom de andra barnen oftast, inte heller kunde engelska, så gjorde de sig förstådda på andra sätt. Under den här tiden spenderade de mycket tid i Scotfield, en liten stad med en sjö, ca 35 mil från Helper. Sjön hade många berg runt sig och påminde en del om Sverige. Många Svenskar och Finskar bodde där, som de brukade umgås med. Axel hade en liten stuga vid sjön. Han älskade att fiska från sin hemma gjorda eka, som hans far hemma i Sverige hade lärt honom att göra. Han byggde flera ekor som han sedan sålde vidare, endast för att få bygga en ny.

Han var också en hejare på att göra drag som verkligen fungerade, vilka han sålde ibland. Han visste hur mycket man skulle böja draget för att få bästa effekt. Han glänste gärna med det och sa till sin yngsta son " Det är våran hemlighet hur man gör de här dragen, så berätta det inte till någon".

Axel älskade också att spela på sitt dragspel, som han hade lärt sig hemma i Sverige. Han brukade där spela för vänner, familjens träffar och danser. Axels lilla syster Signe kommer ihåg kvällen innan Axel åkte till Amerika. " *Min bror Axel spelade på dragspelet i vår fars hus för sista gången. Jag var väldigt ung då. Jag kommer ihåg hur jag stod lutat mot väggen med mina händer bakom mig och lyssnade på hur han spelade, och det är ungefär allt jag kommer ihåg av honom*"

Han var en självlärd speleman, han kunde inte läsa noter, men han kunde, bara av att höra en sång, spela den på sitt dragspel. Han spelade på många fester för Finnländare och Svenskar i Amerika. Han satt ibland på kvällarna, utanför huset och spelade, grannarna brukade då samlas för att lyssna innan det var dags att gå och sova.

I Juli, 1940 begärde Axel att få bli Amerikansk medborgare. Han började då att läsa om kraven för att bli medborgare. Axel fick sitt godkännande

den 15 januari 1943. Det var ett av hans stoltaste ögonblick. Allt gick bra för paret, men plötsligt drabbades Hilda av en stroke och dog 1951. Hon var då 59 år gammal. Hon är ihågkommen som en tyst person med mycket tålamod, en person som bara hade bra saker att säga om andra. En kärleksfull mor, hemmafru och en hustru som var villig att göra en resa med hennes älskade, så långt bort från sina nära och kära, att de aldrig återsågs. Axel stannade ytterligare 4 år till i Utha, sen flyttade han tillbaka till Butte. Axel träffade senare en finsk dam som hette Lempi Rova och de gifte sig 1956.

Axel älskade Butte, för att det bodde många skandinaviska vänner där och det sociala livet betydde mycket för honom. Han åkte emellanåt till Utha för att hälsa på sina söner, som också brukade åka till honom ibland. Året 1974 gick hans andra fru bort och Axel flyttade tillbaka till Utha för att bo närmare sina söner. År 1977 gick Axels äldsta son bort, 60 år gammal. Han begravdes bredvid sin mor. Han var aldrig gift eftersom han hade tjänat Amerika i många krig.

Den fjärde maj, 1978, i en ålder på 85 år, dog Axel Fredrick Heino i Salt Lake City's sjukhus. Även han begravdes bredvid sin älskade hustru Hilda. De två andra sönerna lever idag och mår bra.

Pojkarna som lever, Elmer och Max visade sig vara rätt produktiva. Släkten som växte till sig i Amerika blev:

3- söner

7- barnbarn

22- barnbarns barn

5- barnbarns barnbarn

Denna information kommer från Scott, USA som är Elmers son och Axel's sonson.

Spelmannen

Axel Heino

*Till min dotter Sandra !
Tack för att jag fick använda ditt skolarbete på min hemsida.*

Kramar från Mamma

*Christina Henriksson gav oss tillstånd att bilägga detta till Hilda Maria Alapääs
emigrantprofil (Emus-master)*